

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Viborg Stiftsmuseum

Brugerundersøgelse oktober 2010

Specialklasser

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

Lidt om undersøgelsen

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

Tre afrapporteringer

Sprogskole-elever

**Specialklasse-
elever**

Metodiske
erfaringer

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Projektets overordnede mål

- > Målet med undersøgelsesprojektet er overordnet at indhente en nuanceret viden om specialgruppernes forudsætninger, forventninger og udbytte i forbindelse med deres brug af museet som et uformelt læringsmiljø. Herunder:
- > Hvordan museets tilbud kan målrettes mod at indgå som en naturlig del af en mere helhedsorienteret undervisning, der også omfatter andre natur- og kulturinstitutioner.
- > Hvordan museet, som uformelt læringsmiljø, kan give lærerne mulighed for større variation i undervisningen.
- > Hvordan museets udstillingstilbud kan imødekomme skolernes og specialundervisningens krav om, at elever og kursister skal opnå viden om centrale temaer indenfor dansk, historie og samfunds- og kulturforståelse.
- > Hvordan museet bedst tilrettelægger konkrete forløb, rettet mod marginaliserede grupper.

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Undersøgelsesmål

- > At afdække professionelle mål med brugergruppernes besøg på udstillingen: Hvad er læringsmålene set fra sprogskele og specialskole?
- > At forstå de forskellige brugergrupperes forudsætninger for besøg på museet: Sprogligt, kulturelt, mm.
- > At forstå potentialerne i museumsformidlingen i et professionelt perspektiv, set i relation til brugergrupperne.
- > At levere dybdegående indsigt i de forskellige brugergrupperes forventning, oplevelse og tilegnelse af ny viden (eller erfaring), på baggrund af et besøg på museet i regi af skole eller sprogcenter.

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

Museet som uformelt læringsmiljø

Hovedresultater

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Læringsmål med et museumsbesøg fra specialskolerne

- > Skolerne har ikke klart definerede faglige læringsmål med besøg på museet.
- > Social træning med eleverne fylder meget i planlægning af udflugter – også til museerne.
- > Skolerne udtrykker villighed til at integrere museumsbesøg i højere grad i undervisningen, hvor det er muligt.
- > Praktiske, økonomiske og strukturelle forhold er dog en barriere.
- > Specialklasselærerne har i almindelighed et defensivt udgangspunkt for turene: Succeskriteret er ofte, at turen forløber uden problemer.

Specialklasseelevernes forudsætninger for besøg

- > Specialklasseeleverne har generelt mod på nye udfordringer – både på museet og på Naturskolen.
- > Eleverne er glade, nysgerrige og interesserede i at omstille sig til museets rammer.
- > Nye læringsrum som f.eks. museet, stimulerer eleverne positivt.
- > De enkelte elever har unikke udfordringer både fagligt og socialt, men kan med enkle midler imødekommes som gruppe i formidlingen på museet.

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Potentialer i museumsformidlingen i forhold til målgruppen

- > Museet udgør et nyt læringsrum, som adskiller sig fra det kendte klasseværelse.
- > Eleverne har dermed mulighed for at bryde med vante begrænsninger i læringen, og fastfrosne roller i relation til lærere og klassekammerater.
- > Kontakt med genstande fordrer andre typer læring.
- > Museets historiske miljøer tilbyder en rumlig oplevelse, som modtages positivt.

Specialklasselevernes udbytte af besøget

- > Jf. observationer og opfølgende interviews er elevernes udbytte størst, når de gives mulighed for at demonstrere deres potentiale på egen hånd.
- > Således fungerer formidlingstiltagene bedst, hvor lærerindblandingen er lavest.
- > De testede aktiviteter gav åbenlyst en merværdi til besøget, og demonstrerede et klart potentiale i at arbejde videre med aktiviteter rettet mod målgruppen.
- > Aktiviteterne fungerede bedst, hvor eleverne fik oplevelsen af at styre tid og tempo, inden for visse rammer.
- > Det viste sig ligeledes essentielt, at give umiddelbar feedback på aktiviteterne.

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

Detailresultater

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

Undersøgelsens forløb

Ekspertinterviews
med
specialklasselærere

Observation af
elever på
Naturskolen Viborg

Interviews og
observation på
Viborg Stifts
Museum

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

Deltagere i undersøgelsen

Og deres forudsætninger for museumsbesøg

anex

analyse > proces > udvikling

Deltagerne i undersøgelsen

Nordre skole

- > I alt 9 elever i alderen 13-14 år.
- > I alt tre piger og 6 drenge.
- > Deltagerne er interviewet i hold af 2 & 3.
- > Eleverne har tidligere besøgt museet, men ikke udstillingen *Familien i det 20. århundrede*.

Rødkærsgade skole

- > I alt 11 elever i alderen 9-14 år.
- > I alt én pige og 10 drenge.
- > Deltagerne er interviewet i hold af 2 & 3.
- > Eleverne har tidligere besøgt museet, men ikke udstillingen *Familien i det 20. århundrede*.

Specialklasseeleverne

Jf. Ekspertinterviews med lærere

- > Specialklasseeleverne er i den daglige undervisning stillet overfor forskellige udfordringer, f.eks. læse- og skrivevanskeligheder og koncentrationsbesvær.
- > Specialklasseeleverne har generelt brug for meget struktur i hverdagen, og når de er på udflygt:
 - > Konkrete forløb i forbindelse med besøg.
 - > De praktiske ting skal fungere, og stressende overraskelser undgås.
 - > Eleverne har brug for pauser, især spisepauser.
 - > Eleverne har brug for at kunne forberede museumsbesøg i klasserne, og gerne følge op på det oplevede.

Indledende observation

Observation af specialklasseelever på Naturskolen i Viborg:

- > Deltagerne har generelt stort mod på udfordringerne på Naturskolen.
- > Deltagerne demonstrerer vilje til samarbejde med lærer og kammerater.
- > Korte forløb og umiddelbar payoff, stimulerer deltagerne til at engagere sig yderligere i aktiviteterne.
- > Konkurrenceelementer giver eleverne mulighed for at bevise sig over for sig selv, formidleren og de andre deltagere. Det er sekundært, om man vinder eller taber.
- > Aktiviteter med meget bevægelse fungerer tilsyneladende bedst.
- > Dagen på Naturskolen fungerede godt, uden nogen form for lærerindblanding.

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

Skolernes motivation for faglige udflugter

anex

analyse > proces > udvikling

Ekspertinterviews med lærerne

- > Interviews med i alt fem lærere fra Nordre og Rødkærsbro skoler.
- > Ekspertinterviewene havde til formål:
 - > At forstå baggrund og motivationen for brug af udflugter generelt og museumsudflugter specifikt i specialklasserne.
 - > At afdække lærernes oplevelse af museerne som læringsmiljø.
 - > At indhente viden og inspiration til brug for udvikling af undersøgelsens metodiske setup.

Baggrund for udflugter generelt – ifølge lærerne

- > Udflugter er oplagte 'dannelses- og selvtillidsrejser' for eleverne.
- > Udflugter er velegnede til 'social træning'. Eleverne flyttes ud af de beskyttede rammer og klasseværelsets falske tryghed.
- > Udflugter udgør et brud med hverdagen.
- > Udflugter tilbyder andre vinkler på læring end klasseværelset.
- > Udflugter til kulturinstitutioner introducerer alternativ social habitus for mange af eleverne.

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Læringsmål med museumsudflugter – ifølge lærerne

- > Det primære mål med museumsudflugten er ofte social træning.
- > Museerne adskiller sig dog fra andre udflugtsmuligheder ved at tilbyde dannelse og indsigt.
- > Museumsudflugter skal introducere museerne som institutioner: Her kan man få gode oplevelser.
- > Skolerne har ofte ikke klart definerede læringsmål med udflugterne: Ofte er skolernes 'dannelsespligt' samt et håb om at skabe nysgerrighed hos eleverne, mål for udflugten.

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Museer som læringsmiljø – ifølge lærerne

- > Et museumsbesøg kan aktivere andre sanser end synet.
- > Anderledes rammer for læring kan aktivere og motivere eleverne.
- > Museerne kan tilbyde opdateret faglig viden og kompetente formidlere.
- > Museerne kan tilbyde et brud med hverdagen og en anderledes oplevelse.
- > Museerne er eksponent for dannelse.
- > Museerne kan præsentere noget autentisk, som ikke kan opleves i en bog.

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

En god udflugtsoplevelse? – ifølge skolerne

"Når der ikke er noget der går galt."

"Når de har fået morgenmad, og har taget deres piller."

"Som regel bliver det godt, når vi har haft mulighed for at forberede besøget."

"Når de har fået en totaloplevelse. Så fortæller de løs bagefter."

"Når eleverne har haft hænderne i noget. Når de virkelig føler, at de har gjort noget."

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

Elevernes besøg på Viborg Stiftsmuseum

anex

analyse > proces > udvikling

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Udstillingen: *Familien i det tyvende århundrede*

- > "Familien i det 20. århundrede" fortæller om de store forandringer, der er sket i vores hjem i de sidste generationer.
- > I begyndelsen af århundredet var hjemmet en vigtig arbejdsplads og en produktionsenhed. Ved århundredets slutning var kernefamilien i alt væsentligt kun bundet sammen af følelser, fritid og forbrug.
- > Udstillingen er karakteriseret ved at de enkelte interiører ikke er gemt væk bag afspærringer og i montrere, men de besøgende kan gå rundt i historien.
- > Den åbne udstilling appellerer i særlig grad til målgrupperne i undersøgelsen, ved at have en højere grad af sanselighed.

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

Interviewforløbet

> Introduktion til forløbet

> Introduktion til udstillingen *Familien i det 20. århundrede*.

> Konkrete opgaver i forbindelse med udstillingen.

> Besøg i udstillingen på egen hånd, med digitalkamera til dokumentation af styrker og svagheder. Observation af deltagerne.

> Interview om oplevelsen.

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

Mødet med udstillingen

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

anex

analyse > proces > udvikling

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Mødet med udstillingens tematik og opbygning

- > For de yngste forstås temaet primært som udstilling af historiske genstande.
- > De ældste elever ser familien som omdrejningspunkt i en historisk udvikling.
- > Det står overvejende klart for alle, at udstillingen er opbygget som et kronologisk forløb.
- > Ekstremerne – 1910 og 1990 – står dog betydeligt klarest for børnene.
- > Udstillingens historiske miljøer modtages især godt.
- > Generelt er der dog store forskelle på oplevelsen og forståelsen inden for de forskellige alderstrin.
- > Udstillingen opleves som relevant for elevernes egne aldersgrupper, men også som en fælles familieudflugt.

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Mødet med udstillingen

- > Eleverne fascineres (positivt og negativt) af de historiske miljøer i udstillingen.
- > Materialet i udstillingens montere har ikke samme fascinationskraft hos hverken de yngste eller ældste.
- > Eleverne interesserer sig meget for udstillingens ekstremer: De taler meget om de ældste miljøer (1910) og de yngste (1990). Måske fordi de har svært ved at rumme hele det nuancerede historiske forløb.

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

Positive nøgleord for mødet med udstillingen

Hygge

Konkrete miljøer og genstande

Genkendelse

Ny viden

Hverdagslivet

Cola og popcorn

Hippierne

Interessante genstande

Noget jeg ikke vidste

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

Positive nøgleord

- > Konkrete miljøer og genstande: Udstillingen har en stor styrke i de konkrete genstande, som gør ny viden meget håndgribelig for specialklasseeleverne.
- > Genkendelse: Børnene har meget ud af genkende genstande, og forholde dem til eget liv.
- > Ny viden: Deltagerne genkender en del på udstillingen, og bruger det som afsæt til at få ny viden.

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

*"Det var spændende at se hvor lidt udviklede de var."
(om 1910-udstillingen.)*

*"Det var helt hvidt. Helt koldt.
Sådan er det ikke hjemme hos os"
(om 1990-udstillingen.)*

"Sådan noget LEGO har jeg også derhjemme."

"Det var vildt, at de selv havde lavet den der flyver."

"Jeg kunne godt li' at man måtte gå ind i deres stue."

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

Negative nøgleord for mødet med udstillingen

Manglende genkendelse

Mangel på identifikation

Tekster

Afstand til det udstillede

anex

analyse > proces > udvikling

Negative nøgleord

- > Manglende genkendelse: Generelt er udstillingens styrke, at de udstillede genstande er meget håndgibelige og genkendelige. Modsat opleves miljøer og genstande, som ikke umiddelbart kan genkendes, som kedelige.
- > Mangel på identifikation: Identifikation er en driver for engagement i udstillingen. Manglende identifikation med genstande og miljøer, får eleverne til at opgive.
- > Tekster: For meget tekst opleves negativt af specialklasserne.
- > Afstand til det udstillede: En styrke ved udstillingen, er miljøerne, som man kan bevæge sig i. 1990'er-udstillingen er afskærmet, og det opleves negativt hos de fleste.

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

"Hvorfor måtte man ikke
røre ved tøjet?"

"Hvorfor måtte vi ikke gå
derind?" (om 1990-
udstillingen.)

"Montrerne var bare for
kedelige."

"Den der stue med
symaskinen. De må godt nok
have kedet sig, dem der boede
der."

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Udstillingen: Barrierer og potentialer

Potentialer

- > Udstillingen udgør et anderledes læringsrum, som modtages positivt af eleverne.
- > Eleverne er især begejstrede over udstillingens historiske miljøer.
- > Det ligger således et stort potentiale i at udnytte de rumlige oplevelser for specialklasseeleverne.

Barrierer

- > Det er svært for de yngste at forstå familien som tema på udstillingen.
- > Eleverne reagerer negativt på 1990'ermiljøet, pga. utilgængelighed.
- > Monterne tilbyder primært viden for øjet, og det appellerer ikke i samme grad til eleverne.

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Lærernes rolle ifbm. besøget

- > Det er individuelt, hvordan lærerne positionerer sig i forhold til besøgene på Viborg Stifts Museum.
- > Ofte er lærerne dog – bevidst eller ubevidst- tydeligt er til stede i forbindelse med besøget:
 - > Gennem aktiv deltagelse i besøg og aktiviteter.
 - > Gennem markering af et rum, hvor bestemte regler skal følges og en bestemt opførsel er tilladelig.
 - > Gennem italesættelse af elevernes begrænsninger, eller ved at tale på elevernes vegne.
- > Det er tydeligt i forbindelse med undersøgelsen, at jo mere tilstedeværende en lærer er, jo mere hæmmer det eleverne i deres udfoldelse i forbindelse med aktiviteter.
- > Dermed berøves eleverne muligheden for at deltage i et ægte uformelt læringsmiljø.

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

Formidlingstiltag

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Formidlingstiltag på udstillingen

- > Test af to forskellige formidlingstiltag:

1. Genstandsplacering:

- > Placering af genstande i udstillingens forskellige historiske miljøer.
- > Gennemført i varierede udgaver af alle specialklassebørnene.

2. Tidens oplagstavle:

- > Besvarelse af opgaver med rod i udstillingselementet 'tidens oplagstavle'.
- > Gennemført af de ældste elever.

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Formidlingstiltag: *Genstandsplacering*

- > Viborg Stiftsmuseum ser det som sin opgave at stille museets uformelle læringsrum til rådighed og give eleverne en mulighed for at få et større kendskab til dansk historie og dermed til det samfund, de integrerer sig i.
- > Derfor var det ikke intentionen at teste elevernes viden og dygtighed i forhold til det 20. århundredes historie, men derimod at give eleverne en positiv og refleksiv oplevelse.
- > Formidlingsopgaven bestod i, at eleverne efter at have studeret udstillingens interiører skulle placere en række genstande på deres rette sted i udstillingen.
- > Der blev på de fire hold arbejdet med forskellige modeller afhængig af størrelsen på holdene og elevernes alder.
- > Eleverne fik i alle variationer umiddelbar feedback på deres svar.
- > Formålet med opgaven var at få eleverne til at reflektere over udviklingen i familie- og samfundsstrukturerne i Danmark i det 20. århundrede.

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Genstandsplacering – 9-11 år

Styrker

- > Genstande i hånden.
- > Flere elever i fokus.
- > Umiddelbar feedback på øvelsen.
- > God mulighed for at stille nysgerrige spørgsmål.
- > Godt niveau i udfordringen for de 8-11-årige.

Udfordringer

- > Ventetid når det ikke er ens tur (ifølge eleverne).
- > Store krav til formidleren om at ramme elevernes niveau, koncentration og specialinteresser.

Eleverne fik hver en genstand, og kunne byde ind, når gruppen nåede til et udstillingsmiljø, som passede med genstanden.

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Genstandsplacering – 12-14 år

Styrker

- > Sjovt at blive aktiveret på museet.
- > Godt at få noget i hånden.

Eleverne blev placeret i et historisk miljø, og kunne byde ind, når en præsenteret genstand passede med deres miljø.

Udfordringer

- > Passiv øvelse, hvor eleverne var placeret i de enkelte udstillingsafsnit
- > Svært at få feedback og at få besvaret spørgsmål, når eleverne er placeret langt fra museumsformidleren.
- > Oplevet lav sværhedsgrad i aktiviteten (stemmer ikke overens med det observerede).
- > For meget ventetid i øvelsen (ifølge eleverne).
- > Store krav til formidleren om at ramme elevernes niveau, koncentration og specialinteresser.

Formidlingstiltag: *Tidens opslagstavle*

- > De ældste elever i undersøgelsen, fik desuden en opgave i tilknytning til "Tidens opslagstavle".
- > Opgaven bestod i, at eleverne to og to skulle svare på to-tre spørgsmål ad gangen om forskellige emner, såsom transport, mad, legetøj, tøj, underholdning mv.
- > Opgaverne blev uddelt af en centralt placeret formidler, og skulle afleveres igen til formidleren.
- > Spørgsmålene skulle understøtte elevernes oplevelse af, hvordan familielivet og samfundsstrukturene udviklede sig i det 20. århundrede.
- > Opgaven sigtede mod at være overskuelig og samtidig sikre en hurtig respons på elevernes arbejde, så der hele tiden var et mål, der kunne motivere eleverne.

1970-1979

1960-1969

1950-1959

Tidens opslagstavle – 12-14 år

Styrker

- > "Vi lærte en masse."
- > Gruppearbejdet var positivt – eleverne kunne støtte hinanden.
- > Opgaverne motiverer eleverne til at finde løsninger i stedet for at se begrænsninger (læsevanskeligheder osv.)
- > Aktiviteten gav umiddelbar feedback fra museumsformidleren.
- > Aktiviteten fordrede fysisk bevægelse i museet.
- > Eleverne kunne selv styre, hvornår der var pauser og ophold.

Udfordringer

- > Tekstopgaverne kræver læsefærdighed – eller mindst en i gruppen som er god til at læse.
- > Opgaveteksten svarede ikke altid til teksten i udstillingen.
- > Opgaverne gik entydigt på montreudstillingerne – eleverne interesserer sig generelt mere for miljøerne.
- > Lærerindblanding i grupperne var med til at begrænse eleverne i opgaveløsningen.

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

"Jeg synes det er kedeligt, hvis der bare hænger nogle billeder på en væg, som man skal kigge på"

"Jeg synes det har været godt i dag, for jeg har fået meget ny viden med herfra"

"Jeg synes det er sjovt, at lave noget sammen i grupper"

"Det var kedeligt, det med glasrammerne. Hvorfor var der ikke mere med rummene?"

"Er det her sådan en test, hvor lærerne får det du skriver ned om os?"

"Jeg synes det var spændende at se, hvordan familier boede den gang"

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

Formidlingstiltag opsummeret

- > Eleverne styrer tid og forløb inden for visse rammer.
- > Berøring med genstande.
- > Aktivering af flere sanser.
- > Bevægelse.
- > Umiddelbar feedback.
- > Empatisk formidling.
- > Udfordringer frem for begrænsninger.

- > Ventetid.
- > Læring med øjnene, frem for kroppen.
- > Lærerindblanding i formidlingsaktiviteterne.

anex

analyse > proces > udvikling

1970-1979

2010

Viborg Stiftsmuseum – december 2010

1960-1969

1950-1959

Anex Analyse
Rentemestervej 80
2400 København NV

anex

analyse > proces > udvikling